

SLOVENIJA
FILANTRIJA

Volunteering Equality
Rights Action
VERA

Co-funded by
the European Union

Project Number: 101104521

(Revealing European Values In Volunteering in Europe - REVIVE Project No. 101051131)

ANALIZA VPRAŠALNIKA ZA ORGANIZACIJE O URESNIČEVANJU SMERNIC NAČRTA ZA EVROPSKO PROSTOVOLJSTVO 2030

Ljubljana, avgust 2023

Slovenska filantropija, ki koordinira Slovensko mrežo prostovoljskih organizacij, v sodelovanju z Evropskim prostovoljskim centrom izvaja projekt VERA2023 (Volunteering, equality, rights and action). V sklopu projekta se pripravljajo priporočila za razvoj kakovostnega prostovoljstva v Sloveniji, ki bodo v skladu z evropskimi smernicami (Načrtom za evropsko prostovoljstvo 2030 - BEV2030). Za načrtovanje le-teh pa je ključno preveriti, kakšno je trenutno stanje in v kolikšni meri se evropske smernice pri nas že uresničujejo. Zastavljen vprašalnik je naslavljal perspektivo prostovoljskih organizacij ter organizacij s prostovoljskim programom; kako same ocenjujejo stanje ter kakšne so pri tem njihove specifične potrebe. Analiza odgovorov predstavlja podlago za identifikacijo ključnih točk za snovanje ukrepov in predlogov, ki bodo upoštevana v novi Strategiji razvoja prostovoljstva v Sloveniji 2024-2028.

Trenutno stanje uresničevanja evropskih smernic Načrta za evropsko prostovoljstvo 2030 in specifične potrebe prostovoljskih organizacij smo preverjali z vprašalnikom, ki smo ga junija 2023 poslali vodjem prostovoljskih organizacij/organizacij s prostovoljskim programom, mentor-jem/-icam ter koordinator-jem/-icam prostovoljstva. Odgovore in predloge smo zbirali od 30. 6. do 27. 7. 2023.

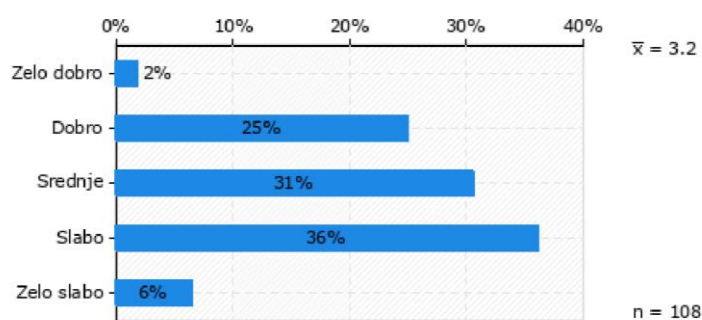
Prejeli smo 108 izpolnjenih vprašalnikov, od česar je bilo 97 v celoti izpolnjenih. Vprašalnik je vseboval 27 vprašanj; z izjemo zadnjega, v katerem smo spraševali po njihovih lastnih predlogih in komentarjih, so bila vprašanja zaprtega tipa. Vprašanja so bila razdeljena na 5 sklopov na podlagi sklopov Načrta za evropsko prostovoljstvo (BEV2030): Neodvisno in vključujoče sodelovanje; novi prostovoljci in metode; opolnomočenje; vrednotenje prispevka ter viri in usklajevanje.

SKLOP 1: NEODVISNO IN VKLJUČUJOČE SODELOVANJE

Vprašanja pod tematskim sklopom ena so se nanašala na pomen neodvisnega in vključujočega sodelovanja kot smernico za razvoj evropskega prostovoljstva 2030. Smernica poudarja, da bi morali odločevalci zaščititi in podpirati moč prostovoljstva kot transformativne sile za krepitev evropskih vrednot in doseganje ciljev trajnostnega razvoja, kot pomembnega dejavnika pri zagotavljanju odpornih in trajnostnih skupnosti, njegovega pozitivnega vpliva na prihodnje generacije ter kot ključni prispevek h Konferenci o prihodnosti Evrope.

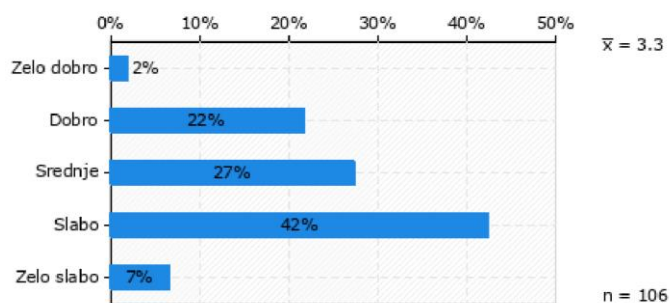
1. Prostovoljske organizacije so ocenile svojo **vključenost v dialog z oblikovalci politik o vseh zadevah, ki so povezane s prostovoljci in prostovoljstvom**. Ocena 1 pomeni, da je po mnenju zaposlenih v prostovoljskih organizacijah njihova trenutna vključenost v dialog z oblikovalci politik o vseh zadevah, povezanih s prostovoljci in prostovoljstvom zelo dobra, ocena 5 pa, da je vključenost zelo slaba. Na vprašanje je odgovorilo skupno 108 anketirancev, od katerih je 42% svojo vključenost opisala negativno, od tega 36% kot slabo, 6% pa kot zelo slabo. 33 anketirancev ali 31% je vključenost ocenila kot srednjo, pozitivno pa 27%.

Kako ocenjujete vašo vključenost v dialog z oblikovalci nacionalnih politik o vseh zadevah, ki so povezane s prostovoljci in prostovoljstvom?

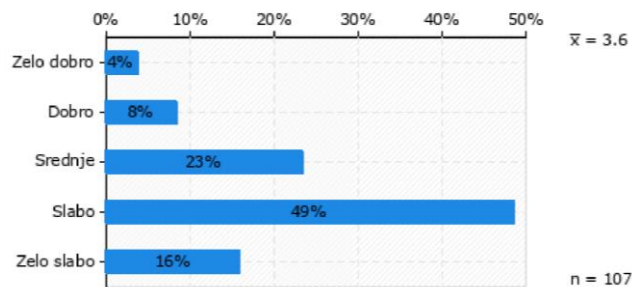
2. Pri vprašanju, kako ocenjujejo svojo **vključenost v oblikovanje in izvajanje politik socialne kohezije**, je od skupno 106 anketiranih slaba polovica (49%) izrazila, da se ne počutijo vključene v oblikovanje in izvajanje politik socialne kohezije; 42% se počutijo slabo vključene, 7% pa zelo slabo. 27% vprašanih svojo vključenost ocenjujejo kot srednjo, 24% pa je z njo zadovoljnih.

Kako ocenjujete vašo vključenost v oblikovanje in izvajanje nacionalnih politik socialne kohezije?

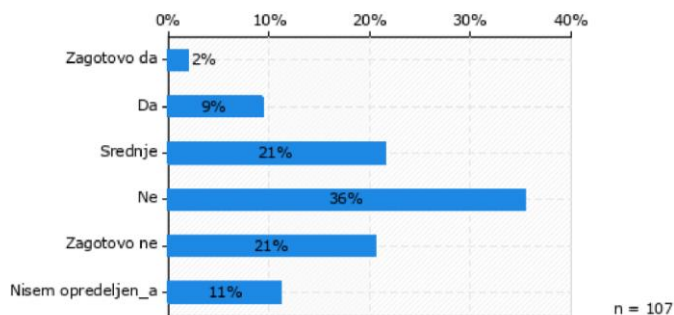
3. Kako se vam zdijo **razpisi dostopni za vse prostovoljske organizacije, tudi za tiste z omejenimi zmogljivostmi (malo ali nič plačanega osebja)?**

Od skupno 107 odgovorov sta dobri dve tretjini anketirancev (65%) menili, da razpisi niso dostopni vsem prostovoljskim organizacijam. Kot srednje dostopne je razpise ocenilo 25 anketirancev oziroma 23%, zgolj 12% zaposlenim na prostovoljskih organizacijah oziroma na organizacijah, ki se ukvarjajo s prostovoljstvom, pa se razpisi zdijo dostopni vsem prostovoljskim organizacijam, tudi tistim z omejenimi zmogljivostmi.

4. Ali menite, da je **dovolj medsektorskih srečanj za soustvarjanje rešitev za obstoječe in nove potrebe?**

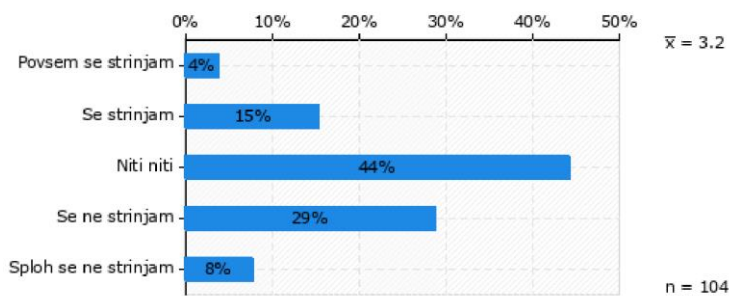
Na vprašanje smo prejeli 107 odgovorov. Več kot polovica (57%) anketiranih vodij, koordinator-jev/-ic ter mentor-jev/-ic prostovoljskih organizacij je mnenja, da ni dovolj medsektorskih srečanj za soustvarjanje rešitev za obstoječe in nove potrebe, od tega jih 36% meni, da srečanj ni dovolj, 21% pa da jih zagotovo ni dovolj. 23 anketirancev oziroma 21% je izbralo srednjo vrednost, s številom medsektorskih srečanj za soustvarjanje rešitev za obstoječe in nove potrebe je zadovoljnih 9% anketirancev, 11% vseh pa je ostalo neopredeljenih.

5. Zaposleni na prostovoljskih organizacijah/organizacijah s prostovoljskim programom so na lestvici strinjanja ocenili, ali **trenutni pravni in politični okvir spodbuja konstruktivno medsektorsko sodelovanje na lokalni ravni, predvsem med javnim in zasebnim sektorjem (profitnim in neprofitnim).**

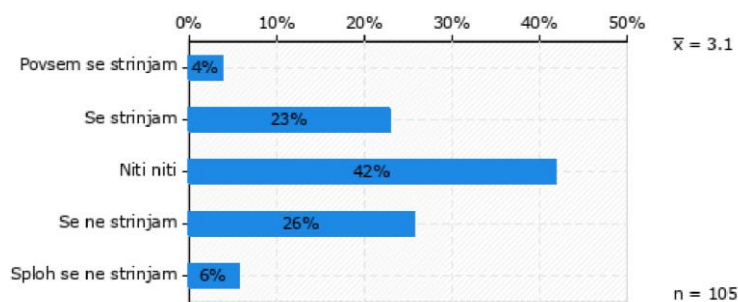
Odgovor 1 pomeni, da se s trditvijo, da trenutni pravni in politični okvir spodbuja konstruktivno medsektorsko sodelovanje na lokalni ravni, predvsem med javnim in zasebnim sektorjem, povsem strinja, odgovor 5 pa, da se s trditvijo sploh ne strinja. Od skupno 104 odgovorov je 44% anketiranih zaposlenih mnenja, da pravni in politični okvir niti spodbuja niti ne spodbuja konstruktivno medsektorsko sodelovanje na lokalni ravni, predvsem med javnim in zasebnim sektorjem, 37% pa je

mnenja, da ga ne spodbuja. 20 oseb ali 19% anketirancev se s trditvijo strinja. Odgovore je podalo 104 anketirancev.

6. Kot prostovoljska organizacija smo **dovolj podprti pri doseganju ciljev trajnostnega razvoja (CTR), pri čemer je jasno izražena povezava med prostovoljskimi dejavnostmi in 17 cilji CTR.**

Od skupno 105 odgovorov je 42% mnenja, da niti so niti niso dovolj podprti pri doseganju ciljev trajnostnega razvoja (CTR), kjer je jasna povezava med prostovoljskimi dejavnostmi in 17 cilji CTR. Skoraj tretjina oziroma 32% zaposlenih se ne strinja s trditvijo, da so dovolj podprti pri doseganju ciljev CTR, 27% pa meni, da so dovolj podprti.

SKLOP 2: NOVI PROSTOVOLJCI IN METODE

Drugi sklop Načrta za evropsko prostovoljstvo 2030 opisuje, da se v prostovoljstvo ves čas vključujejo novi državljani, hkrati pa se ves čas spreminjajo tudi njihove potrebe. Načrt opisuje, kaj je treba vzpostaviti, da se zagotovi kakovost novih načinov vključevanja. Obravnavano je tudi, kako se mora prostovoljstvo prilagoditi novim zaposlitvenim situacijam, digitalnim možnostim, neformalnemu prostovoljstvu in novim trendom, kot je volunturizem. Poudarjena je tudi potreba po sinergiji med prostovoljstvom in politikami socialnega varstva, vse to pa je bilo zajeto v vprašanih tega razdelka. V razdelku je bilo 5 vprašanj, anketiranci pa so pri vsakemu svoje mnenje podali na podlagi lestvice strinjanja z razponom od 1 – sploh se ne strinjam, 2 – se ne strinjam, 3 – niti niti, 4 – strinjam se ter 5 – povsem se strinjam. Pri prvem vprašanju v razdelku smo prejeli 96 odgovorov, pri vseh ostalih pa 97.

	Sploh se ne strinjam	Se ne strinjam	Niti niti	Se strinjam	Povsem se strinjam	Skupaj	Povprečje
Interesne skupine iz različnih sektorjev sodelujejo pri iskanju najboljših modelov za izkoriščanje potenciala neformalnega prostovoljstva preko sinergije z organiziranim prostovoljstvom.	4 (4%)	24 (25%)	37 (39%)	28 (29%)	3 (3%)	96 (100%)	3,0
Kot organizacija imamo potrebna sredstva (znanje, gradivo, finance in tehnično podporo), da lahko podpiramo svoje prostovoljce pri njihovih dejavnostih (na spletu in v živo).	10 (10%)	25 (26%)	22 (23%)	31 (32%)	9 (9%)	97 (100%)	3,0
Vsak prostovoljec ima na voljo primerno in dostopno informacijsko ali referenčno točko, da postavi svoja vprašanja in izrazi predloge.	2 (2%)	13 (13%)	21 (22%)	47 (48%)	14 (14%)	97 (100%)	3,6
Dovolj smo podprti v ponujanju prostovoljskih priložnosti, ki ustrezajo spreminjajočim se delovnim/zaposlitvenim pogojem in delovnemu času (večja prožnost).	5 (5%)	20 (21%)	27 (28%)	35 (36%)	10 (10%)	97 (100%)	3,3
V organizaciji imamo možnosti in pogoje za vključevanje oseb, ki uveljavljajo prejemke ali kakršno koli drugo vrsto državne podpore, da so vključeni na enak način.	9 (9%)	11 (11%)	17 (18%)	44 (45%)	16 (16%)	97 (100%)	3,5
Volunturizem je v Sloveniji dovolj prepoznan in podprt (združevanje turizma in počitnic s časom, ki se ga nameni za solidarnostne namene).	7 (7%)	26 (27%)	31 (32%)	29 (30%)	4 (4%)	97 (100%)	3,0

7. Prostovoljske organizacije so ocenile, ali **interesne skupine iz različnih sektorjev sodelujejo pri iskanju najboljših modelov za izkoriščanje potenciala neformalnega prostovoljstva preko sinergije z organiziranim prostovoljstvom.**

37 anketirancev, kar predstavlja 39% vseh vključenih v anketo, je odgovorilo z niti niti. 32% se strinja, da interesne skupine iz različnih sektorjev sodelujejo pri iskanju najboljših modelov za izkoriščanje potenciala neformalnega prostovoljstva preko sinergije z organiziranim prostovoljstvom, nekoliko manj anketirancev, skupno 29%, pa se s postavljeno trditvijo ne strinja.

8. Kot organizacija imamo potrebna sredstva (znanje, gradivo, finance in tehnično podporo), da lahko podpiramo svoje prostovoljce pri njihovih dejavnostih (na spletu in v živo).

40 anketiranih vodij/koordinatorjev/mentorjev prostovoljskih organizacij, kar predstavlja 41% anketirancev meni, da imajo potrebna sredstva (znanje, gradivo, finance in tehnično podporo), da lahko podpirajo svoje prostovoljce pri njihovih dejavnostih (na spletu in v živo), nekoliko manj, 36% pa se s postavljeno trditvijo ni strinjalo. Najmanj, 26% vseh, je odgovorilo z niti niti.

9. Vsak prostovoljec ima na voljo primerno in dostopno informacijsko ali referenčno točko, da postavi svoja vprašanja in izrazi predloge.

Skoraj dve tretjini oziroma 62% anketirancev je izrazilo strinjanje, da imajo v njihovih prostovoljskih organizacijah dostopne in jasne referenčne oziroma informacijske točke, kjer zainteresirani prostovoljci, predstavniki organizacij in ljudje, ki potrebujejo pomoč, dobijo vse potrebne informacije. Odgovor niti niti je izbralo 21 (kar predstavlja 22%) zaposlenih, 15% pa jih je navedlo, da primernih in dostopnih informacijskih ali referenčnih točk za prostovoljce nimajo.

10. Prostovoljske organizacije so ocenile, ali so dovolj podprte v ponujanju prostovoljskih priložnosti, ki ustrezajo spreminjajočim se delovnim/zaposlitvenim pogojem in delovnemu času (večja prožnost).

46% anketirancev trdi, da so njihove organizacije dovolj podprte v ponujanju prostovoljskih priložnosti, ki ustrezajo spreminjajočim se delovnim/zaposlitvenim pogojem in delovnemu času. 27 anketiranih organizacij oziroma 28% jih navaja, da niti so niti niso dovolj podprti, malenkost manj, 26%, pa da nimajo dovolj podpore v ponujanju prožnih prostovoljskih priložnosti, ki bi ustrezale spreminjajočim se delovnim/zaposlitvenim pogojem in delovnemu času.

11. V organizaciji imamo možnosti in pogoje za vključevanje oseb, ki uveljavljajo prejemke ali kakršno koli drugo vrsto državne podpore, da so vključeni na enak način.

61% vodij/koordinatorjev/mentorjev prostovoljskih organizacij oziroma organizacij s prostovoljskim programom trdi, da imajo možnosti in pogoje za vključevanje oseb, ki uveljavljajo prejemke ali kakršno koli drugo vrsto državne podpore, da so vključeni na enak način. 20 oseb, kar hkrati predstavlja 20% anketirancev, trdijo da nimajo zadostnih možnosti in pogojev za vključevanje tovrstnih oseb, 18% pa jih je na vprašanje odgovorilo z niti niti.

12. Prostovoljske organizacije so ocenile, ali je volunturizem je v Sloveniji dovolj prepoznan in podprt (združevanje turizma in počitnic s časom, ki se ga nameni za solidarnostne namene).

Razporeditev odgovorov je bila dokaj enakomerno razpršena: 34% anketiranih prostovoljskih organizacij se je strinjalo, da je volunturizem v Sloveniji dovolj prepoznan in podprt, enako število – 33 oseb ali 34% – pa je trdilo nasprotno, da volunturizem ni dovolj prepoznan in podprt. Preostalih 32% je odgovorilo z niti niti.

SKLOP 3: OPOLNOMOČENJE

V tretjem sklopu, ki opredeljuje pomen spodbudnih in vključujočih pravnih in političnih okvirjev za zagotavljanje stabilnosti in trajnosti prostovoljskega sektorja, znotraj tega pa pomen opolnomočenja še večjega števila ljudi za prostovoljstvo, smo prostovoljskim organizacijam in organizacijam s prostovoljskim programom zastavili 4 vprašanja, svoje strinjanje pa so lahko izrazili na lestvici od 1 – zagotovo ne, 2 – ne, 3 – deloma, 4 – da do 5 – zagotovo da. Pri prvih dveh vprašanjih smo prejeli skupaj 98 odgovorov, pri zadnjih dveh pa 99.

	Zagotovo ne	Ne	Srednje	Da	Zagotovo da	Skupaj	Povprečje
Ali se vam zdi prostovoljstvo ustrezno umeščeno v sistem vzgoje in izobraževanja?	14 (14%)	40 (41%)	35 (36%)	8 (8%)	1 (1%)	98 (100%)	2,4
Ali se vam zdi prostovoljstvo dostopno ljudem različnih ozadij, starosti in osebnih okoliščin?	4 (4%)	16 (16%)	43 (44%)	30 (31%)	5 (5%)	98 (100%)	3,2
Ali se vam zdi, da imate zadostno podporo (predvsem stabilno in trajnostno financiranje), da se lahko prožno in inovativno odzivite na potrebe skupnosti?	27 (27%)	37 (37%)	25 (25%)	10 (10%)	0 (0%)	99 (100%)	2,2
Ali se vam zdi, da so pravni okviri za prostovoljstvo dovolj fleksibilni, da se lahko prilagajajo in razvijajo tako, da upoštevajo družbene in vedenjske spremembe (kot so npr. nove oblike spletnega in neformalnega prostovoljstva)?	5 (5%)	32 (32%)	41 (41%)	19 (19%)	2 (2%)	99 (100%)	2,8

13. Povprečne ocene, podane s strani prostovoljskih organizacij v razdelku Opolnomočenje, so razmeroma nizke, gibljejo pa se med razponom 2,2 in 3,2. Pri vprašanju, **ali se jim prostovoljstvo zdi dostopno ljudem različnih ozadij, starosti in osebnih okoliščin**, je 44% anketirancev odgovorilo z odgovorom srednje, sledil pa je pritrdilen odgovor s 36%. Kljub temu se petini anketirancev prostovoljstvo ne zdi dostopno ljudem različnih ozadij, starosti in osebnih okoliščin. Pri ocenjevanju, **ali so pravni okviri za prostovoljstvo dovolj fleksibilni, da se lahko prilagajajo in razvijajo tako, da upoštevajo družbene in vedenjske spremembe (kot so npr. nove oblike spletnega in neformalnega prostovoljstva)**, je prevladoval sredinski odgovor z 41%, 37 anketirancev oziroma 37% vseh pa je odgovorilo, da pravni okviri za prostovoljstvo niso dovolj fleksibilni, da bi upoštevali družbene in vedenjske spremembe. Dobra petina (21%) pa se je potrdila fleksibilnost pravnih okvirjev za prostovoljstvo. Vodje/koordinatorje/mentorje v prostovoljskih organizacijah smo vprašali, ali se jim **prostovoljstvo zdi ustrezno umeščeno v sistem vzgoje in izobraževanja**, pri čemer je bila večina (55%) mnenja, da prostovoljstvo ni ustrezno umeščeno v vzgojno-izobraževalni sistem; 41% jih je odgovorilo z ne, 14% pa z zagotovo ne. Sledil je odgovor srednje s 36%, zgolj 9% anketirancev pa se prostovoljstvo zdi ustrezno umeščeno v sistem vzgoje in izobraževanja. Zaposlene na prostovoljskih organizacijah

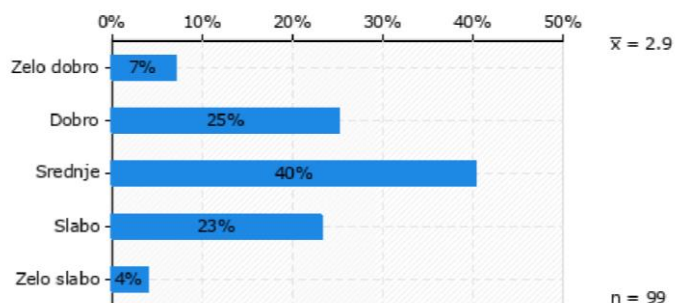
oziroma organizacijah s prostovoljskim programom smo vprašali tudi, ali se jim zdi, da imajo **zadostno podporo (predvsem stabilno in trajnostno financiranje), da se lahko prožno in inovativno odzivajo na potrebe skupnosti**. Kar 64% oziroma slabi dve tretjini anketirancev navaja, da nimajo zadostne podpore (predvsem v obliki stabilnega in trajnostnega financiranja) za prožno in inovativno odzivanje na potrebe skupnosti, od tega jih je 37% odgovorilo z ne, 27% pa z zagotovo ne. 25 oseb oziroma četrtnina anketirancev meni, da imajo deloma zadostno financiranje, zgolj 10% pa je na vprašanje odgovorilo z da.

SKLOP 4: VREDNOST PROSTOVOLJSTVA

Znotraj četrtega sklopa, ki v skladu z Načrtom za evropsko prostovoljstvo 2030 opozarja, da je potrebno ceniti prostovoljski prispevek in potencial prostovoljcev za skupno dobro, smo prostovoljskim organizacijam oziroma organizacijam s prostovoljskim programom zastavili vprašanja, kako doživljajo prepoznano vrednost prostovoljstva. Razdelek je vseboval 4 vprašanja znotraj katerih smo prejeli 99 veljavnih odgovorov.

14. Vodje prostovoljskih organizacij/organizacij s prostovoljskim programom, mentor-ji/ice ter koordinator-ji/ice prostovoljstva so ocenili **prizadevanja medijev pri poudarjanju prispevka prostovoljcev in javna priznanja za prostovoljce (nagrade, festivali prostovoljstva...)**. Ocena 1 pomeni, da prizadevanja medijev doživljajo kot zelo dobra, ocena 5 pa, da so ta prizadevanja po njihovem mnenju zelo slaba.

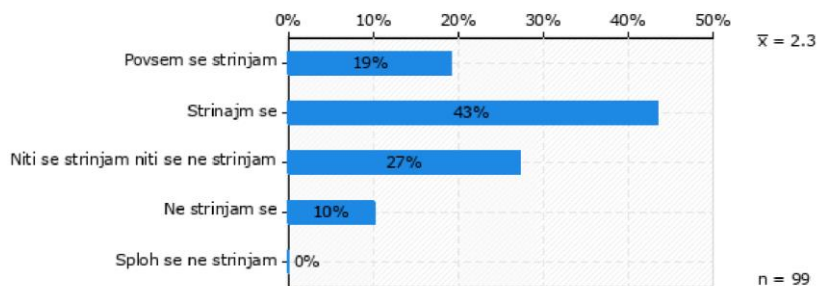
Kako bi ocenili prizadevanja medijev pri poudarjanju prispevka prostovoljcev in javna priznanja za prostovoljce (nagrade, festivali prostovoljstva...)?

Največ anketirancev (40 oseb oziroma 40%) je prizadevanja medijev pri poudarjanju prispevka prostovoljcev in javna priznanja za prostovoljce označila z oceno srednje, 32% jih je ocenila pozitivno, malenkost manj, 27% pa negativno.

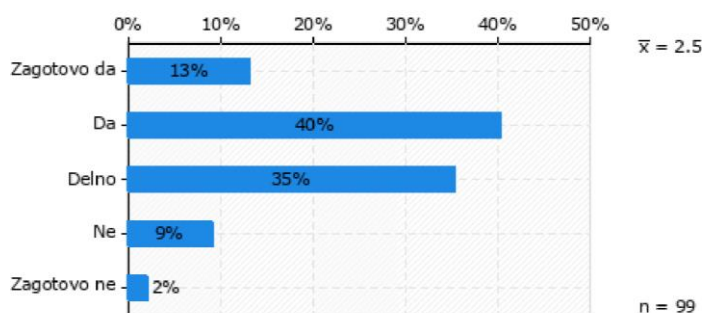
15. Zanimalo nas je, ali po mnenju prostovoljskih organizacij **uveljavljen diskurz okoli prostovoljstva odraža, da prostovoljstvo presega izvajanje storitev (ima pomembno vlogo pri socialni koheziji, medosebnih odnosih, zblževanju ljudi ter ohranjanju dialoga) ter omogoča uresničevanje evropskih vrednot**. Odgovore so podali na lestvici strinjanja.

Uveljavljen diskurz okoli prostovoljstva odraža, da prostovoljstvo presega izvajanje storitev (ima pomembno vlogo pri socialni koheziji, medosebnih odnosih, zblževanju ljudi ter ohranjanju dialoga) ter omogoča uresničevanje evropskih vrednot. (n = 99)

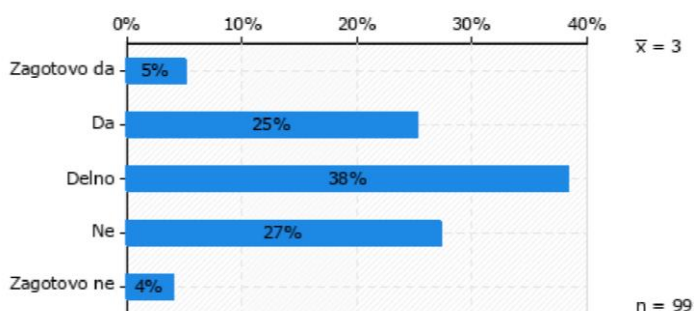
Slabi dve tretjini anketiranih zaposlenih v prostovoljskih organizacijah (62%) se strinja s trditvijo, da uveljavljen diskurz okoli prostovoljstva odraža, da prostovoljstvo presega izvajanje storitev (ima pomembno vlogo pri socialni koheziji, medosebnih odnosih, zbliževanju ljudi ter ohranjanju dialoga) ter omogoča uresničevanje evropskih vrednot. 27% se niti strinja niti se ne strinja, 10% oziroma deset anketirancev pa meni, da trenutno uveljavljen diskurz okoli prostovoljstva tega ne odraža.

16. Ali menite, da ste dovolj usposobljeni in podprti, da lahko prostovoljcem nudite primeren prostor za strukturirano učenje, pridobivanje izkušenj in potrjevanje znanj pridobljenih s prostovoljstvom?

Večina anketiranih vodij/koordinatorjev/mentorjev v prostovoljskih organizacijah (53%) meni, da so dovolj usposobljeni in podprti, da lahko prostovoljcem nudite primeren prostor za strukturirano učenje, pridobivanje izkušenj in potrjevanje znanj pridobljenih s prostovoljstvom, dobra tretjina (35%) pa jih je odgovorila z delno. 11% trdi, da v tem kontekstu niso dovolj usposobljeni in podprti.

17. Ali imate možnost, da sodelujete s statističnimi agencijami, raziskovalnimi inštituti, strokovnjaki in strokovnimi organizacijami, da lahko identificirate, količinsko opredelite in evidentirate prispevek prostovoljstva?

Odgovori so bili dokaj enakomerno razporejeni; 38% zaposlenih v prostovoljskih organizacijah trdi, da imajo deloma možnost sodelovanja s statističnimi agencijami, raziskovalnimi inštituti, strokovnjaki in strokovnimi organizacijami, da lahko identificirajo, količinsko opredelijo in evidentirajo prispevek prostovoljstva. 31% tovrstne možnosti sodelovanja ni navedlo, malenkost manj, 30% pa jih je opredelilo, da lahko sodelujejo s statističnimi agencijami, raziskovalnimi inštituti, strokovnjaki in strokovnimi organizacijami za identifikacijo, opredelitev in evidentiranje prispevka prostovoljstva.

SKLOP 5: VIRI ZA VEČJO VREDNOST

Zadnji sklop vprašanj v vprašalniku se je nanašal na sklop 5 Načrta za evropsko prostovoljstvo 2030: Viri za večjo vrednost, ki opozarja, da mora biti kontekst, znotraj katerega deluje prostovoljstvo, spodbuden. To vključuje tudi varen položaj organizacij, da lahko te učinkovito prispevajo k procesom obnove in k prihodnji odpornosti, zagotavljajo kakovostne prostovoljske priložnosti in podporo prostovoljcem z mentorji in vodji prostovoljcev. Zaposlenim na prostovoljskih organizacijah oziroma organizacijah s prostovoljskim programom smo zastavili 6 vprašanj, pri prvih štirih smo prejeli 96 veljavnih odgovorov, pri zadnjih dveh pa 95.

	Sploh se ne strinjam	Se ne strinjam	Niti niti	Se strinjam	Povsem se strinjam	Skupaj	Povprečje
Javno financiranje odraža dejanske stroške prostovoljstva, resnično vrednost prispevka prostovoljcev in potrebe prostovoljskih mrež.	24 (25%)	32 (33%)	28 (29%)	10 (10%)	2 (2%)	96 (100%)	2,3
Pripravljene so ustrezne strukture, da se prostovoljstvo v izrednih razmerah učinkovito in uspešno odziva na nastale razmere.	2 (2%)	22 (23%)	40 (42%)	31 (32%)	1 (1%)	96 (100%)	3,1
Na voljo so zadostna javna sredstva za podporo pri usposabljanju in vključevanju mentorjev v prostovoljskih organizacijah.	22 (23%)	28 (29%)	28 (29%)	16 (17%)	2 (2%)	96 (100%)	2,5
V prostovoljski organizaciji imamo zadostna (fizična, materialna) sredstva, da uspemo prostovoljcem zagotavljati potrebno podporo in zaščito ter poskrbeti za njihovo fizično, duševno in socialno varnost (ustrezno nezgodno zavarovanje in zavarovanje odgovornosti do tretjih oseb).	14 (15%)	33 (34%)	28 (29%)	19 (20%)	2 (2%)	96 (100%)	2,6
Spletni sistemi za povezovanje prostovoljcev s prostovoljskimi priložnostmi so kakovostni.	2 (2%)	12 (13%)	35 (37%)	40 (42%)	6 (6%)	95 (100%)	3,4

Trenutne politike prostovoljstva so usklajene na različnih področjih in vključujejo močno podporo za delujočo prostovoljsko infrastrukturo, ki temelji na medsektorskem dialogu, posvetovanju in sodelovanju.	7 (7%)	31 (33%)	42 (44%)	14 (15%)	1 (1%)	95 (100%)	2,7
---	--------	----------	----------	----------	--------	-----------	-----

18. Pri preverjanju, ali po mnenju prostovoljskih organizacij **javno financiranje odraža dejanske stroške prostovoljstva, resnično vrednost prispevka prostovoljcev in potrebe prostovoljskih mrež**, je večina anketirancev (58%) izrazila, da javno financiranje ne odraža dejanskih stroškov prostovoljstva, resnično vrednost prispevka prostovoljcev in potreb prostovoljskih mrež; od teh se 33% ni strinjalo, 25% pa sploh ni strinjalo s prvotno trditvijo. 28 ali 29% je izbralo možnost niti niti, zgolj 12% pa jih navaja, da javno financiranje odraža dejanske stroške prostovoljstva, resnično vrednost prispevka prostovoljcev in potrebe prostovoljskih mrež.

19. **Pripravljene so ustrezne strukture, da se prostovoljstvo v izrednih razmerah učinkovito in uspešno odziva na nastale razmere.**

40 anketirancev oziroma 42% se niti strinja niti ne strinja, da so pripravljene ustrezne strukture za učinkovito in uspešno odzivanje prostovoljstva v izrednih razmerah. Četrtnina se s trditvijo ni strinjala, 33% pa jih je navedlo, da so na mestu ustrezne strukture, da se prostovoljstvo v izrednih razmerah učinkovito in uspešno odziva na nastale razmere.

20. Zaposlene v prostovoljskih organizacijah oziroma v organizacijah s prostovoljskim programom smo vprašali, ali so **na voljo zadostna javna sredstva za podporo pri usposabljanju in vključevanju mentorjev v prostovoljskih organizacijah**. Več kot polovica (52%) trdi, da ni na voljo zadostnih javnih sredstev za podporo pri usposabljanju in vključevanju mentorjev v prostovoljskih organizacijah, od tega se jih 29% ne strinja, 23% pa sploh ne strinja, da bi bilo teh sredstev dovolj. 28 oseb ali 29% je izbralo možnost niti niti, 19% pa se je strinjalo s postavljeno trditvijo.

21. **V prostovoljski organizaciji imamo zadostna (fizična, materialna) sredstva, da uspemo prostovoljcem zagotavljati potrebno podporo in zaščito ter poskrbeti za njihovo fizično, duševno in socialno varnost (ustrezno nezgodno zavarovanje in zavarovanje odgovornosti do tretjih oseb).**

Skoraj polovica (49%) anketiranih zaposlenih v prostovoljskih organizacijah meni, da nimajo zadostnih sredstev, da bi uspeli prostovoljcem zagotavljati potrebno podporo in zaščito ter poskrbeti za njihovo fizično, duševno in socialno varnost. 29% je izbralo možnost niti niti, 21 oseb ali 22% pa trdi, da imajo za tovrstno delo na voljo zadostna fizična in materialna sredstva.

22. **Spletni sistemi za povezovanje prostovoljcev s prostovoljskimi priložnostmi so kakovostni.**

Skoraj polovica anketirancev (48%) je mnenja, da so spletni sistemi za povezovanje prostovoljcev s prostovoljskimi priložnostmi kakovostni. 37% je izbralo možnost niti niti, 15% pa se z zastavljeno trditvijo o kakovosti spletnih sistemov ni strinjala.

23. Pri povpraševanju, ali so **trenutne politike prostovoljstva usklajene na različnih področjih in vključujejo močno podporo za delujočo prostovoljsko infrastrukturo, ki temelji na medsektorskem dialogu, posvetovanju in sodelovanju** je največ (44%) anketiranih zaposlenih izbrala možnost niti niti. Skoraj toliko, 40%, se ni strinjalo, da bi bile trenutne politike prostovoljstva usklajene na različnih

področjih in da vključujejo močno podporo za delujočo prostovoljsko infrastrukturo, ki temelji na medsektorskem dialogu, posvetovanju in sodelovanju. 16% pa se je strinjalo s postavljeno trditvijo.

24. Sporočila vodij prostovoljskih organizacij/organizacij s prostovoljskim programom, mentor-jev/ic ter koordinator-jev/ic prostovoljstva ob koncu vprašalnika, kjer so anketiranci lahko navedli kakšen dodaten komentar ali predlog. Prejeli smo 14 odgovorov:

- Izvrstno delujete in nas usposabljate. Čestitam, kar tako nadaljujte.
- Menim, da je v teoriji za marsikaj poskrbljeno, v praksi pa gotovo ne.
- Slovenska družba, predvsem pa država prelaga mnoge naloge na ramena prostovoljskih organizacij in samih prostovoljcev. S parcialnim in nazadostnim financiranjem le -teh si država kupuje čas in dobro vest. Menim, da bi bil nujni nov družbeni dogovor med prostovoljskimi organizacijami in državo, vključujoč ustrezno financiranje. Omenim naj samo dva primera, ki potrjujeta zapisano (begunci in pa zdravstvene ambulante pro bono).
- Pri izborih za financiranje organizacij bi predlagala, da pogledate resnične rezultate projektov in dosežkov in števila vključenih ljudi, družbeni impact. Pri nas na letni ravni naredimo več kot 30.000 prostovoljskih ur. Vključenih imamo redno čez 300 mladih prostovoljcev, pa ne dosegamo praga za financiranje plače enega samega mentorja.
- Uredite financiranje prostovoljskih organizacij glede na opravljene ure.
- V praksi žal veliko stvari ne deluje, kljub temu da so na papirjih zapisane. Država, lokalna skupnost ne nudita dovolj podpore organizacijam, ki temeljijo na prostovoljcih. Žal je prostovoljstvo že zelo v krizi, saj mladih ne vzgajamo in spodbujamo dovolj.
- Urediti generalni enostavno zavarovanje.
- Veliko več poudarka bi moralo biti na vključevanju najranljivejših in diskriminiranih družbenih skupin v prostovoljstvo. Da je to možno, pa je potrebno uvajati dodatne mehanizme podpore.
- Nujno bi bilo zagotoviti zadostno financiranje za mentorje prostovoljcev.
- Mediji le bežno poročajo, ker to niso »adrenalinske vsebine«.
- Potrebno je več osebnega sodelovanja s prostovoljkami/ci in manj birokratskih dolgih in suhoparnih "strokovnih izrazov". Vsak/a aktivna prostovoljka/ec je velik prispevek sočloveku in je to potrebno zelo poudarjat, krepit in vzpodbujat že pri otrocih solidarnost, empatičnost, pomoč drug drugemu.
- Menimo, da je potrebno podpreti tudi organizacije oz. društva, ki delujejo tudi na drugih področjih Slovenije (npr. JV je zelo slabo podprt).

POVZETEK

Načrt za evropsko prostovoljstvo 2030 opozarja na pomen vključevanja in priznavanja akterjev z različnih področij in sektorjev in na vzpostavitev demokratičnih in vključujočih struktur na vseh ravneh, da se lahko prostovoljstvo kakovostno razvija in odziva na nastajajoče potrebe skupnosti. Pri tem imajo ključen pomen prostovoljske organizacije ter organizacije s prostovoljskim programom, katere smo nagovarjali z nastalim vprašalnikom.

Rezultati vprašalnika opozarjajo na kritične točke izvajanja prostovoljstva v Sloveniji s perspektive prostovoljskih organizacij in organizacij s prostovoljskim programom ter s tem povezane potrebe prostovoljskega sektorja. V nadaljevanju po petih tematskih sklopih Načrta za evropsko prostovoljstvo 2030 predstavljamo identificirane točke, katere bi bilo smotrno upoštevati pri snovanju predlogov in ukrepov v novi Strategiji razvoja prostovoljstva v Sloveniji 2024-2028.

V prvem sklopu, ki se glasi *Neodvisno in vključujoče sodelovanje*, so zaposleni v prostovoljskih organizacijah in organizacijah s prostovoljskim programom izkazovali nezadovoljstvo s stanjem uresničevanja smernic Načrta za evropsko prostovoljstvo; na vsa vprašanja so podajali nizke ocene ali kvečjemu ocene srednjih vrednosti. Najvišje (četudi so prevladovali odgovori niti niti ter negativne vrednosti) so ocenili svojo podprtost pri doseganju ciljev trajnostnega razvoja (CTR). Čeprav je bilo največ anketirancev mnenja, da trenutni pravni in politični okvir niti spodbuja niti ne spodbuja konstruktivno medsektorsko sodelovanje na lokalni ravni, predvsem med javnim in zasebnim sektorjem (profitnim in neprofitnim), nam odgovori na druga vprašanja kažejo, da je v praksi prisotna večja problematika sodelovanja in vključenosti prostovoljskih organizacij/organizacij s prostovoljskim programom v dialog o zadevah, povezanih s prostovoljstvom. Organizacije so izražale, da so slabo vključene v dialog z oblikovalci politik, da so slabo vključene v oblikovanje in izvajanje politik socialne kohezije ter da predvsem ni dovolj medsektorskih srečanj za soustvarjanje rešitev za obstoječe in nove potrebe. Pereč problem pa po mnenju zaposlenih v prostovoljskih organizacijah/organizacijah s prostovoljskim programom predstavlja tudi nedostopnost razpisov za vse prostovoljske organizacije, predvsem za tiste z omejenimi zmogljivostmi.

Drugi sklop se osredotoča na *vključevanje novih prostovoljcev in metod* ter prilagajanju prostovoljstva spreminjajočemu se družbenem kontekstu. Vprašanja so se nanašala na to, kako se prostovoljstvo prilagaja novim zaposlitvenim situacijam, digitalnim možnostim, neformalnemu prostovoljstvu in novim trendom, kot je volunturizem, pri čemer so bili odgovori zaposlenih v prostovoljskih organizacijah/organizacijah s prostovoljskim programom razdvojeni. Pri vprašanju, ali imajo potrebna sredstva (znanje, gradivo, finance in tehnično podporo), da lahko podpirajo svoje prostovoljce pri njihovih dejavnostih so nekatere organizacije izrazile, da imajo zadostna sredstva, spet drugim so ta sredstva primanjkovala. Čeprav jih je bilo največ mnenja, da so dovolj podprti v ponujanju prostovoljskih priložnosti, ki ustrezajo spreminjajočim se delovnim/zaposlitvenim pogojem in delovnemu času, se je tudi tu kazala razlika med organizacijami. Razdvojenost odgovorov se je kazala tudi pri vprašanju o prepoznavnosti in podprtosti volunturizma v Sloveniji, saj jih je bilo enako število mnenja, da je dovolj prepoznan in podprt kot ne. Podani odgovori kažejo na problematiko položaja prostovoljstva v Sloveniji, na katerega so organizacije opozorile tudi v komentarjih na koncu vprašalnika: obstajajo razlike med organizacijami, te razlike pa so vezane tudi na geografski položaj, saj je v nekaterih delih države prostovoljstvo bolj razvito kot drugod. Vezano na ta razdelek so prostovoljske organizacije osvetlile tudi, da interesne skupine iz različnih sektorjev deloma sodelujejo pri iskanju najboljših modelov za izkoriščanje potenciala neformalnega prostovoljstva preko sinergije z organiziranim prostovoljstvom, kot dobro pa so izpostavljale, da imajo v njihovih organizacijah prostovoljci na voljo primerne in dostopne informacijske ali referenčne točke ter da imajo možnosti in

pogoje za vključevanje oseb, ki uveljavljajo prejeme ali kakršno koli drugo vrsto državne podpore, da so vključeni na enak način.

Tretji sklop obravnava *opolnomočenje* in vključevanje večjega števila ljudi v prostovoljstvo ter kontekste, ki bi to omogočali. Na podlagi odgovorov, podanih s strani zaposlenih v prostovoljskih organizacijah/organizacijah s prostovoljskim programom preko vprašalnika, se obravnavan sklop kaže kot kritičen, pri vseh vprašanih so prevladovale nizke povprečne ocene. Največjo težavo po mnenju organizacij predstavlja nezadostna podpora (predvsem manko stabilnega in trajnostnega financiranja), da se lahko organizacije prožno in inovativno odzivajo na potrebe skupnosti. Kar slabi dve tretjini anketirancev navaja, da nimajo zadostne podpore, vprašanje neurejenosti financ, parcialnega in nezadostnega financiranja pa so izpostavljali tudi v komentarjih ob koncu vprašalnika. Izpostavljajo, da je potrebno okrepiti tudi umeščenost prostovoljstva v sistem vzgoje in izobraževanja. Dostopnost prostovoljstva ljudem različnih ozadij, starosti in osebnih okoliščin so ocenili z višjimi srednjimi vrednostmi, nekoliko slabše pa so ocenili fleksibilnost pravnih okvirov za prostovoljstvo, da se lahko prilagajajo in razvijajo tako, da upoštevajo družbene in vedenjske spremembe.

Uspešnosti uresničevanja sklopa štiri, ki obravnava *vrednost prostovoljstva*, so vodje prostovoljskih organizacij/organizacij s prostovoljskim programom, mentor-ji/ice ter koordinator-ji/ice prostovoljstva od vseh sklopov še najbolj pritrjevali. Večina trdi, da uveljavljen diskurz okoli prostovoljstva odraža, da prostovoljstvo presega izvajanje storitev ter da so dovolj usposobljeni in podprti, da lahko prostovoljcem nudijo primeren prostor za strukturirano učenje, pridobivanje izkušenj in potrjevanje znanj pridobljenih s prostovoljstvom. Čeprav so bile ocene pri danem razdelku razmeroma spodbudne in kažejo na to, da je prostovoljstvo razmeroma cenjeno kot pomemben element pri uresničevanju evropskih vrednot, pri socialni koheziji, medosebnih odnosih, zblizevanju ljudi ter ohranjanju dialoga, obstajajo vidiki, ki bi jih bilo potrebno okrepiti. Med njimi izpostavljamo razdvojenost odgovorov glede prizadevanj medijev pri poudarjanju prispevka prostovoljcev ter razlike med organizacijami, da sodelujejo s statističnimi agencijami, raziskovalnimi inštituti, strokovnjaki in strokovnimi organizacijami.

Zadnji sklop, obravnavan v Načrtu za evropsko prostovoljstvo 2030, se imenuje *Viri za večjo vrednost*. Ta opozarja ravno na to, da je treba zagotoviti varni položaj organizacij, da lahko te učinkovito prispevajo k procesom obnove in k prihodnji odpornosti, vprašanje stabilnega in ustreznega financiranja pa so organizacije izpostavljale kot izrazito problematičnega. Po njihovih ocenah javno financiranje ne odraža dejanskih stroškov prostovoljstva, resnično vrednost prispevka prostovoljcev in potreb prostovoljskih mrež, na voljo ni zadostnih javnih sredstev za podporo pri usposabljanju in vključevanju mentorjev v prostovoljskih organizacijah, niti ne sredstev, da bi uspeli prostovoljcem zagotavljati potrebno podporo in zaščito ter poskrbeti za njihovo fizično, duševno in socialno varnost. V komentarjih so zaposleni na prostovoljskih organizacijah/organizacijah s prostovoljskim programom predlagali bolj enostavno zavarovanje ter urejanje financiranja z upoštevanjem opravljenih prostovoljskih ur. Kot spodbudni in kakovostni so se izkazali spletni sistemi za povezovanje prostovoljcev s prostovoljskimi priložnostmi, sredinske ter razpršene pa so bile ocene usklajenosti trenutnih politik in njihove podpore za prostovoljsko infrastrukturo ter ocene struktur za učinkovito in uspešno odzivanje prostovoljstva v izrednih razmerah. Pri tem izpostavljamo, da je bil vprašalnik zasnovan in deljen konec junija 2023, dobri mesec pred vremenskimi ujmani, ki so pustošile po državi v začetku avgusta in ki so zahtevale obsežnejšo mobilizacijo prostovoljcev po Sloveniji. Po preizkušnjah zadnjega meseca bi bilo smotrno zadnje vprašanje ponoviti, da se ponovno evalvira ustreznost in fleksibilnost vzpostavljenih struktur za odzivanje v kriznih razmerah.